Nacionalni inštitut za javno zdravje

ŠTEVILO UMRLIH V POVEZAVI S COVID-19 ZA LETI 2021 in 2022

Uvod

Število umrlih oseb, okuženih z virusom SARS-CoV-2, je bilo v središču zanimanja slovenske javnosti že od začetka epidemije covid-19 v marcu 2019. NIJZ je zato sprotno spremljal umrljivost v povezavi s covid-19, ki je temeljila na v letu 2020 sprejeti definiciji[1] primera umrle osebe s potrjeno okužbo s SARS-CoV-2. Ta definicija zaradi nujnosti hitrega objavljanja ni upoštevala osnovnih vzrokov, mesta smrti in statistične definicije prebivalstva.

NIJZ je postopno za vse osebe, ki so umrle v letu 2020 in kasneje, zbral tudi osnovne, spremljajoče, neposredne in zunanje vzroke smrti ter na podlagi tega določil osnovne vzroke smrti po metodologiji Svetovne zdravstvene organizacije. V objavah na NIJZ podatkovnem portalu tako prikazujemo podatke o umrljivosti vseh prebivalcev Slovenije, ki so v referenčnem letu umrli na ozemlju Slovenije ali v tujini.

Metodologija – Podatki o umrlih osebah

Osnovni vzrok smrti je opredeljen kot tista bolezen ali stanje, ki je sprožila in je po verigi dogodkov (zapleti te bolezni ali stanja) v končni posledici pripeljala do smrti. Osnovni vzrok smrti smo na podlagi informacij na Zdravniškem potrdilu o smrti in poročilu o vzrokih smrti, za osebe umrle v letu 2020, 2021 in 2022 kodirali v skladu s priporočili in napotki Mednarodne klasifikacije bolezni (MKB) za kodiranje osnovnega vzroka smrti ter z Mednarodnimi smernicami za potrditev in klasifikacijo (kodiranje) covid-19 kot vzroka smrti[2].

Smrt zaradi covid-19 je v teh smernicah opredeljena kot smrt, ki je posledica bolezni covid-19, razen če obstaja jasen alternativni vzrok smrti, ki ga ni mogoče povezati z boleznijo covid-19 (travma, akutni miokardni infarkt). Pri tem velja poudariti, da pozitiven test na SARS-CoV-2 ni nujen pogoj za določitev covid-19 kot osnovnega vzroka smrti, ker je bistven zapis mrliškega preglednika na Zdravniškem potrdilu o smrti in poročilu o vzrokih smrti in obdukcijski zapisnik, če obstaja. Zabeležen covid-19 kot osnovni vzrok smrti na Zdravniškem potrdilu o smrti in poročilu o vzrokih smrti smo ob odsotnosti pozitivnega testa na SARS-CoV-2 dodatno preverjali še v zbirki Spremljanje bolnišničnih obravnav ter podatkih Epidemiološkega spremljanja resnih akutnih okužb dihal (EPISARI).

Pojasnilo razlik med sprotnimi objavami in končno oceno števila umrlih prebivalcev

Za sprotno (tedensko oziroma dnevno) spremljanje števila smrti iz Evidence nalezljivih bolezni je torej uporabljena drugačna metodologija kot pri določanju osnovnih vzrokov smrti iz Zbirke podatkov o umrlih osebah. Tak način vzporednega spremljanja umrljivosti so uporabljale tudi druge države, saj je za upravljanje epidemije nujno hitro posredovanje informacij o umrljivosti, ki pa ne

[1] **Definicija primera umrle osebe s potrjeno okužbo s SARS-CoV-2** za namen epidemiološkega spremljanja števila umrlih oseb s potrjeno okužbo s SARS-CoV-2 je:

> *smrt osebe s potrjeno okužbo s SARS-CoV-2, ki je nastopila 28 dni po datumu prvega pozitivnega izvida testiranja na SARS-CoV-2* ***ALI*** *smrt osebe, pri kateri je bil izvid testiranja na SARS-CoV-2 pozitiven post mortem* ***IN*** *datum smrti je zabeležen v Centralnem registru podatkov o pacientu (CRPP).*

[2] Dostopno na: https://www.who.int/publications/m/item/international-guidelines-for-certification-and-classification-(coding)-of-covid-19-as-cause-of-death (20. april 2020)

omogoča poglobljenega določanja vzrokov smrti, ki v veliko primerih temelji tudi na obdukcijskih zapisnikih.

Zaradi uporabljenih različnih metodologij se končni podatki o umrljivosti zaradi covid-19 razlikujejo od sprotno (tedensko) objavljenih podatkov, glavni razlogi za razlike pa so:

- Sprotno spremljanje upošteva le smrti, ki so nastopile v 28 dneh od okužbe, medtem ko pri določanju osnovnega vzroka smrti upoštevamo vse smrti, kjer je mrliški preglednik opredelil covid-19 kot vzrok smrti ne glede na časovno oddaljenost od dneva laboratorijske potrditve bolezni.
- Sprotno spremljanje med umrlimi upošteva tudi vse umrle zaradi zunanjih vzrokov smrti (smrtne nezgode, samomori, itd.), ki so se zgodile v 28 dneh po okužbi, medtem ko so ti primeri pri določanju osnovnega vzroka smrti določeni kot »ne-covid« primeri.
- Sprotno spremljanje upošteva vse osebe s pozitivnim testom na SARS-CoV-2, ki so umrle na ozemlju Slovenije, pri določanju osnovnega vzroka smrti pa upoštevamo prebivalce Slovenije v skladu s statistično definicijo prebivalcev[3].

Definicije

Osnovni vzrok smrti je opredeljen kot bolezen ali poškodba, ki je sprožila bolezenske ali poškodbene dogodke, ki so neposredno privedli do smrti, ali okoliščine nezgode ali nasilja, ki so povzročile usodno poškodbo.

Covid-19: Zajema MKB kodi U07.1 - COVID-19, virus dokazan ter U07.2 COVID-19, virus ni dokazan

[3] Statistična definicija prebivalstva je dostopna na: https://www.stat.si/statweb/File/DocSysFile/7808/05-007-MP.pdf